

हायब्रीड ॲन्युईटी पध्दतीने रस्त्याची सुधारणा
करणेकरीता IRC:SP:७३ (२०१५) मधील
मार्गदर्शक तत्वांबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक बांधकाम विभाग
शासन परिपत्रक क्र. योजना २०१६/प्र.क्र.१६५/नियोजन-१ अ
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक : ०३ मे, २०१७

संदर्भ : शासन निर्णय क्र. योजना २०१६/प्र.क्र.१६५/नियोजन १अ, दि. २९ नोव्हेंबर, २०१६

प्रस्तावना :-

राज्यातील रस्त्यांचा सर्वांगीण विकास करण्याकरीता केंद्र शासनाच्या हायब्रीड ॲन्युईटी मॉडेल धर्तीवर राज्यात हायब्रीड ॲन्युईटी योजना कार्यान्वित करण्यास शासन निर्णय दि. २९ नोव्हेंबर, २०१६ अन्वये मान्यता देण्यात आली आहे. यास अनुसरून डिसेंबर, २०१६ च्या हिवाळी अधिवेशनामध्ये एकूण १९५ कामे अर्थसंकल्पित करण्यात आली आहेत. त्यानुसार या कार्यक्रमांतर्गत निवडण्यात आलेल्या रस्त्यांचे पेव्हड शोल्डर्ससह दुपदरीकरण करण्याचे निश्चित करण्यात आलेले आहे.

भारतीय रस्ते संस्था (IRC) द्वारे प्रकाशित केलेल्या IRC:SP:७३ (२०१५) नुसार पेव्हड शोल्डर्ससह दुपदरीकरण करावयाच्या रस्त्यांचे तांत्रिक मानके (specifications and standards) निश्चित करण्यात आलेले आहे. हायब्रीड ॲन्युईटी अंतर्गत निवडण्यात आलेल्या रस्त्यांची सुधारणा IRC:SP:७३ (२०१५) नुसार प्रस्तावित केली असता अतिरिक्त जागेकरिता भुसंपादन करण्याची आवश्यकता भासते आहे. भुसंपादन प्रक्रियेस लागणारा कालावधी, येणारा खर्च, कृषी जमिनीचे होणारे अकृषीकरण व जनसामान्यांचा असंतोष या बाबींचा विचार करता रस्त्यांची सुधारणा करण्यासाठी सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडे उपलब्ध असलेल्या रस्ता हद्दीतील जागेतच प्रस्तावित काम करण्यात यावे असा विचार शासनाच्या विचाराधीन होता. त्या अनुषंगाने खालीलप्रमाणे मार्गदर्शक सुचना देण्यात येत आहेत.

शासन परिपत्रक :-

हायब्रीड ॲन्युईटी अंतर्गत निवडण्यात आलेल्या रस्त्यांची सुधारणा करण्याचे नियोजन करीत असतांना खाली नमूद केलेल्या बाबींचा अपवाद वगळता IRC:SP:७३ (२०१५) मध्ये नमूद करण्यात आलेल्या तांत्रिक मानकांचा अवलंब करावा.

१. शहर/गावाभोवती वळणमार्ग प्रस्तावित न करता गावातून जाणाऱ्या लांबीत उपलब्ध जागेतच ROW मध्ये Four Lane Divided Carriageway अथवा Two lane with paved shoulder प्रस्तावित करावा.
२. गावातून जाणाऱ्या लांबीत जागेच्या उपलब्धतेनुसार Central Median, Utility Corridor, Paved Shoulder यांची रुंदी जागेच्या उपलब्धतेनुसार मर्यादित करावी.

३. अपघातप्रवण स्थळांच्या जागा वगळता हायव्रीड ॲन्युईटी अंतर्गत रस्त्यांची कामे सा.बां. विभागाकडे उपलब्ध असलेल्या जागेतच करावयाचे नियोजन करावे.
४. वळणे (CURVES) संकल्पित करताना उपलब्ध जागेचा विचार करता वाहनांची किमान वेग मर्यादा (वेगमर्यादा मर्यादित करण्यासाठीच्या आवश्यक उपाययोजनांसह) Plain & Rolling Terrain साठी ४० कि.मी./तास व Mountainous & Steep Terrain साठी किमान वेगमर्यादा २० कि.मी./तास पर्यंत कमी करून वळणांचे संकल्पन करावे.
५. संकल्पित वाहनवेगानुसार आवश्यक sight distance उपलब्ध होत नसेल तर उपलब्ध sight distance चा विचार करुन संकल्पित वेगमर्यादा (वेग मर्यादीत करण्यासाठीच्या आवश्यक उपाययोजनांसह) मर्यादित करावी.
६. Grade Change Point ची वारंवारता (frequency) ५० मीटरपर्यंत कमी करण्यास हरकत नसावी.
७. अरुंद पुलांवरील पुरामुळे वाहतुक अडथळ्याचे प्रमाण अनुज्ञेय असल्यास त्या पुलांची उंची कायम ठेवून रुंदीकरण करावे.
८. IRC:SP:७३ (२०१५) मधील तरतुदींचे अनुपालन करणे शक्य नसल्याबाबतची सविस्तर कारणमिमांसा साखळी क्रमांकासह स्वतंत्रपणे अभिलेखित करावी.
९. रस्त्याचे संकल्पन करताना flexible pavement चे संकल्पन १५ वर्षांसाठी करावे. तसेच ७ व्या वर्षी नुतनीकरणाची व १४ व्या वर्षी मजबुतीकरण व नुतनीकरणाची तरतूद करावी.

वरील परिपत्रकाची तात्काळ अंमलबजावणी करण्यात यावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा सांकेतांक २०१७०५०४१२४०२८४३१८ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरी करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रशांत पाटील)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. सर्व मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम प्रादेशिक विभाग,
२. सर्व अधीक्षक अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम मंडळ,
३. सर्व कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग,
४. निवडनस्ती, का.क्र. नियोजन -१